

Mateja Gomboc

OČETJE IN SINOVI V MLADINSKI KNJIŽEVNOSTI

V sodobni mladinski književnosti je podoba družine eden ključnih motivov, redkokdaj pa osrednja tema. Primarna socialna celica v dobi adolescence izgublja svojo prvenstveno vlogo in se podreja iskanju mladostnikove lastne identitete znotraj skupnosti prijateljev, ljubezenskih iskanj in prebujajoče spolnosti. Vendar najstnik, ki se mu je pod okriljem družine, zlasti staršev, oblikovala njegova osebnost, odnos do sebe in pogled na svet, nikakor ne more (in največkrat niti noče) prekiniti stika z njo ter zanikati vloge, ki jo opravlja v njegovem življenju. V skoraj vseh romanih, tudi tistih, ki v tem prispevku niso obravnavani, je družina kot vibrirajoč mehanizem, ki neprestano brni, čeprav ne v ospredju, in poganja motivno kolesje fabule, saj se v glavnem liku, kljub iskanju svoje identitete v družbi, kompas še vedno obrača k prvemu, intimnemu okolju.

Ob proučevanju mladinskih romanov, v katerih je osrednji lik fant, ugotavljam, da so matere sicer pogosteje kot očetje celovito prisotne v življenju mladostnika, a največkrat ne igrajo ključne vloge. Očetje so tisti, ki zaznamujejo mišljenje, odločanje in obnašanje fantov.

Although family is one of the key motifs in contemporary children's literature, it is rarely ever a central topic. The primary social cell is losing its main role in the period of adolescence, becoming subordinate to teenager's search of his own identity within community of friends, as well as to his search of love and waking sexual desire. However, a teenager, whose personality, self-awareness and opinions have all developed within family cannot (and usually even does not want to) cut his ties with family and deny its role in his life. In almost all novels, including the ones not dealt with by the present article, family is like a vibrating mechanism, which keeps buzzing, although not in the foreground, generating the topical structure of the storyline, as the compass in the main character is still turned towards his primeval, intimate surrounding, despite his search of identity in society.

Through studying juvenile novels with boys as main characters I have found mothers to be more frequently and more completely present in the life of a teenager than fathers; however they tend to remain in the background, usually not playing the crucial roles. Fathers are the ones with the strongest impact upon the thinking, decision-making and behaviour of boys.

1 Uvod

V sodobni mladinski književnosti je podoba družine eden ključnih motivov, redkokdaj pa osrednja tema. Primarna socialna celica v dobi adolescence izgublja svojo prvenstveno vlogo in se podreja iskanju mladostnikove lastne identitete znotraj skupnosti prijateljev, ljubezenskih iskanj in prebujajoče spolnosti. Vendar najstnik,

ki se mu je pod okriljem družine, zlasti staršev, oblikovala njegova osebnost, odnos do sebe in pogled na svet, nikakor ne more (in največkrat niti noče) prekiniti stika z njo ter zanikati vloge, ki jo opravlja v njegovem življenju. V skoraj vseh romanih, tudi tistih, ki v tem prispevku niso obravnavani, je družina kot vibrirajoč mehanizem, ki neprestano brni, čeprav ne v ospredju, in poganja motivno kolesje fabule, saj se v glavnem liku, kljub iskanju svoje identitete v družbi, kompas še vedno obrača k prvemu, intimnemu okolju.

Ob proučevanju mladinskih romanov, v katerih je osrednji lik fant, ugotavljam, da so matere sicer pogostejše kot očetje celovito prisotne v življenju mladostnika, a so v ozadju in zato največkrat ne igrajo ključne vloge. Očetje pa so tisti, ki zaznamujejo mišljenje, odločanje in obnašanje fantovskih literarnih likov.

V našem fokusu bodo štirje sodobni mladinski romani slovenskih avtorjev in štirje prevodi, in sicer:

- *Preživetje*, Igor Karlovšek
- *Avtobus ob treh*, Nataša Konc Lorenzutti
- *Kar ne ubija*, Cvetka Sokolov
- *Pojdi z mano*, Dušan Čater
- *Saj bo bolje!*, David Hill
- *Iskalec zvezde*, Tim Bowler
- *Sonce med prsti*, Gabriele Clima
- *Simpl*, Marie–Aude Murail

2 Analiza

Proučevanje motivike odnosa med očetom in sinom samo po sebi ponuja tudi podobnosti med nekaterimi romani, ki so predstavljeni v nadaljevanju.

2.1 V nekaterih romanih je oče svojemu sinu zgled s svojo trdnostjo, na primer v romanih *Preživetje* Igorja Karlovška in *Saj bo bolje!* novozelandskega pisatelja Davida Hilla. V obeh romanih lahko najdemo več zanimivih vzporednic.

Preživetje

Simon, obetavni smučarski up, doživi hudo prometno nesrečo in z njo konec obetavne kariere, kar je hud udarec zanj in za njegovega očeta, uspešnega alpinista in tudi sicer aktivnega športnika. Simon očeta občuduje in se hkrati ob njegovi strogi in asketski vzgoji razvija v samostojnega človeka.

Oče po sinovi prometni nesreči v svoji očetovski vlogi odpove in dá prednost športnemu mačističnemu dokazovanju. Zelo težko prenese Simonovo odločitev, da ne bo nadaljeval s smučanjem. Med očetom in sinom je nenehno prisotno dokazovanje fizične in psihične moči, zato oče zahteva dokaz, da se Simon smučanju ni odrekel zaradi vdaje in strahu. Simon sprejme izziv, da bo skušal mesec dni preživeti v naravi brez vsake pomoči. Oče mu sprva ne verjame, ko pa vidi, da misli resno, ga podpre in mu pomaga omehčati tudi mamo.

Simonova odločitev je pravzaprav odgovor na mejni svet, v katerem se oba moška bojujeta za položaj alfa samca, je iniciacija v brezmišno soočanje s

skrajnostmi. Oče to uvidi in v tem boju popusti. Spopad med njima je končan, a zdaj ima Simon nov izziv – poravnati mora račun z naravo.

Saj bo bolje!

Tudi v romanu *Saj bo bolje!* je odnos med očetom in sinom podrejen dediščini, ki jo je sin prejel od očeta na dolgih pohodih v naravi.

Po materini nepričakovani smrti si ne sin ne oče ne moreta opomoči. V očeh šestnajstletnega Roba je oče tisti, ki bi se moral hitreje postaviti na trdne noge, toda oče samo apatično molči in zre predse, zato je tudi Rob zbežan in osamljen, saj je vaje očeta, ki se pogumno sooča z izzivi narave.

Včasih se je zdelo, da je čez dan oče kar naenkrat opazil, da je Rob ob njem. Objel ga je in se pogovarjal, še celo nasmehnil se je. Potem pa se je spet zavil v tišino. /.../

Kadar je bil Rob sam v sobi, je oponašal očeta, kako sedi – napol nagnjen naprej, strmeč v neznano.

‘Prav beden si!’ je svojemu očetu rekel sam pri sebi.

Nekajkrat pa je njegovo jezo opazil tudi oče. ‘Počasi, sine,’ mu je prigovarjal. ‘Saj bo bolje.’ To so bile besede, ki jih je Rob najbolj sovražil. Prisegel si je, da se v življenju ne bo tako vdal, kot se je oče.¹

Rob se s šestimi vrstniki in vodnikom odpravi na treking v divjo novozelandsko goščavo. Čeprav ta pohod imenuje pobeg od lastnega očeta, pot podoživlja skozi očetove oči, saj sta pogosto skupaj hodila na takšne avanture in oče ga je marsičesa naučil. Zato se Rob tudi v nepredvidljivih težavah najbolje znajde in pomaga vrstnikom v življenjski nevarnosti. V vseh ključnih situacijah pa vedno najprej pomisli, kaj bi storil oče oziroma kako ga je oče učil. Ko dela napake, se opominja, kot bi slišal svojega očeta, in je razočaran nad sabo, ker ve, da bi oče v dani situaciji ravnal bolje. Na mučni poti se njegovo sovraštvo do očeta spremeni v ljubezen in občudovanje. Zanesljivo ve, da bo oče sprožil iskanje, ko najstnikov ne bo na dogovorjenem mestu.

Tretjeosebni pripovedovalec spretno vodi fanta skozi skrajne nevarnosti, ko išče pot v dolino, a ga hkrati pripelje tudi do notranjega preobrata – sprave z očetom.

Roman se zaključí s skupno željo, da bi našla kraj, kjer bosta lahko v miru sedela, in to z nasmehom, ki si ga končno spet zmoreta podariti. In z besedami »*Saj bo bolje*« oziroma v izvirniku »*Take it easy*«, ki povzemajo njun novi notranji mir.

2.2 V naslednji dvojici romanov, tj. *Avtobus ob treh* Nataše Konc Lorenzutti in *Iskalec zvezde* angleškega pisatelja Tima Bowlerja, je prav tako prisoten pozitivni lik očeta, ki je sinu trden zgled. Toda v obeh romanih pride do krizne situacije – v prvem do očetove bolezni, v drugem do očetove smrti.

¹ David Hill, *Saj bo bolje!*, Miš 2005, str. 18.

Avtobus ob treh

Prvoosebni pripovedovalec je štirinajstletni Tine, ki poletne počitnice preživlja doma, na primorskem podeželju. Odrašča v urejeni družini.

V bistvu sta v redu, precej znosna starša. Poleg tega sta še vedno poročena. Nekaj mojih sošolcev ima že ločene starše ali pa take, ki so v nekakšnih prijateljskih odnosih, vendar ne živijo skupaj.²

Prijatelj Uroš, ki je pri njem na počitnicah, je Ljubljčan in edinec iz enostarševske družine. To je prvi v nizu stereotipov, ki jih mora Tine preseči.

Tine je zelo ponosen in navezan na svojega očeta, ki pa povsem nepričakovano resno zboli. Oba fanta v tej situaciji odgovorno prevzameta skrb za živali in hišo. Oče Tinetu v bolnišnici zagotovi, da bo v nekaj dneh doma, toda preiskave pokažejo, da ima raka. Tine se počuti, »kot da bi nekdo s sekiro presekal svet na pol. Vse se je zlomilo: moji načrti, zamisli, fantazije. Slišal sem, kako hrešči. Zdrsnil sem v razpoko in se ujel za rob.«³ Takrat tudi Izve, da je Urošev oče umrl zaradi raka.

Obiski v bolnišnici so mučni, toda v pogovorih z očetom, ki počasi okreva, Tine doživlja iniciacijo v svet odraslih. Ko mu Tine pove, kako skrbi za živali, mu oče z nasmehom zaupa, da se povsem zanese nanj. Tinetova izpoved je zgovorna:

Česa takega nisem še nikoli slišal iz njegovih ust. Moj tata je zelo varčen s pohvalami. Včasih sem zaradi tega potr, ker se mi zdi, da opazi samo tisto, kar naredim narobe. Zdaj pa mi je rekel, da se zanese name. /.../ Vse se mi je odprlo. Dobil sem takšno voljo, da bi bil sposoben skrbeti za vso družino, celo Niko bi znal dati na kahljo, omesti dimnik, kositi travo in odpreti obrt za pridelavo sreče. Pohvalo sem shranil na trdi disk.⁴

Tine je naredil pomemben korak na poti v odraslost.

Iskalec zvezde

V romanu *Iskalec zvezde* tretjeosebni pripovedovalec spretno razkriva fantovo globoko bolečino ob izgubi očeta. Po očetovi smrti se Luke v iskanju lastne identitete oziroma zaradi občutka izgubljenosti vključi v slabo družbo, ki se je po dveh letih ne more rešiti.

Sina je z očetom najbolj povezovala glasba, saj sta bila oba nadarjena pianista. Na to ga v svojem prigovarjanju skuša spomniti mama: »Vem, da ti je težko, Luke. Resnično. A, kar sem rekla, je resnica – tvoja glasba je dar. Tvoj oče ga je imel in tudi ti ga imaš. Ne smeš ga zapraviti.«⁵ Tudi učitelj klavirja je prepričan, da še ima očetov dotik, ki je narejen iz glasbe. Glasba fanta osrečuje, a brez očeta je izgubljen in razklan na svojo dobro, glasbeno plat, in slabo, prestopniško. Ne zna se rešiti iz spon delinkventnih prijateljev, ki od njega zahtevajo krajo. In ne more sprejeti, da si je mama našla novega življenjskega sopotnika. Gospa Little ga spodbuja: »Misliš,

² Nataša Konec Lorenzutti, *Avtobus ob treh*, Miš 2016, str. 6.

³ Prav tam, str. 93.

⁴ Prav tam, str. 121.

⁵ Tim Bowler, *Iskalec zvezde*, Grlica 2005, str. 35.

da si lahko hladen kot drugi fantje, pa ne moreš biti. Ker nisi tak. Le želiš si biti. Hočeš besneti proti svetu, ki ti je vzel očeta.«⁶ Pozneje to spozna tudi sam.

Noče govoriti o očetu, čeprav nenehno hrepeni po njem, celo fizično – povsod išče njegovo podobo, sliši njegove besede, včasih čuti njegovo navzočnost ali čuti njegovo roko.

Ko Luke pade na lastno dno, zbere zadnje moči in se odrine, da bi pomagal drugim. Ko zmore premagati svojo bolečino in ponovno sprejeti življenje, postane tak, kot je bil oče: dober, sočuten, aktiven. Ugleda očetovo podobo in se zave, da bo zmogel naprej tudi brez njega:

Počasi je stopal čez jaso proti drevesu in medtem se mu je zazdelo, da ga je postava zaslišala in se obrnila. Znašel se je pred obrazom, obsijanim z mesečino – obrazom svojega očeta. /.../ 'Vse v redu,' je zamrmral Luke. 'Z menoj bo vse v redu.' V tistem trenutku sta obraz in telo pred njim začela bledeti. Še vedno trepetajoč je strmел v izginjajočo očetovo podobo, in tudi ko je izginila, je na sebi čutil očetove oči in njegov nasmeh na ustnicah. Potem je popolnoma izginil. Za hip je začutil mir, spokojnost, lepoto.⁷

2.3 Lik očeta, ki je od sina oddaljen, je v mladinskih romanih pogostejši od prisotnega očeta. Takšna motivika je bila obravnavana že v poglavju 2. 4, na tem mestu pa naj izpostavim še en slovenski roman, ki je s prvima dvema primerljiv, zaradi prisotnosti novega motiva – očima.

Kar ne ubija

V romanu *Kar ne ubija* je motiv odnosa med očetom in sinom stranskega pomena. V ospredje pride le nekajkrat, ko prvoosebni pripovedovalec o svojem očetu, ki ga sploh ne pozna, razmišlja, manj se o njem pogovarja.

Šestnajstletni Klemen namreč odrašča brez očeta, ki je Klemnovo mater zapustil kmalu po spočetju. Mati (skupaj z babico) svojo vlogo opravlja odlično, zato je v Klemenovem odraščanju le redkokdaj vrzel, ki jo povzroča očetova odsotnost. Roman se začne s Klemenovim soočenjem lastnega nasilja – posilstva. Materi in babici ne zaupa svojega bremena. Ko pa se nasilnost do deklet ponovi (dekletu primaže klobuto), sklene ta problem reševati. Zanimivo je, da išče moškega sogovornika, saj se zateče po pomoč k svetovalcu v mladinski rubriki.

Klemnovo pogrešanje očeta lahko zasledimo v naslednjih odlomkih:

Če ne bom šel k očetu v Nemčijo ...

Ja, že nekaj časa premišlujem o tem, sploh odkar me je mama začela nadlegovati s svojim Borisom. Vse kaže, da se mi obeta nekakšen očim, pri tem pa ne vem nič o lastnem očetu! Saj vem, da si ne zasluži, da se zanimam zanj, ampak jaz si zaslužim, da izvem kaj o njem. Zadnje čase me preprosto muči, da nimam pojma, kakšen človek je in kaj počne.«⁸

⁶ Prav tam, str. 94.

⁷ Prav tam, str. 344.

⁸ Cvetka Sokolov, *Kar ne ubije*, Mladinska knjiga 2013, str. 197.

Roman se zaključi s Klemnovo odločitvijo, da bo navezal stik z očetom:

K očetu letos nisem šel, sem pa trdno odločen, da si za začetek začnem z njim dopisovati. Mama sicer trdi, da nima njegovega naslova, ampak sem ga samo malo poguglal in že je moj – naslov namreč. Tokrat s priimkom nisem imel težav.

Ne samo da se želim prepričati, ali imam še kakšno sestro ali brata, ampak bi tudi očeta rad vsaj malo spoznal, preden grem k njemu. Če se ne bo ravno izkazalo, da je obupen človek, bi ga naslednje poletje zares rad obiskal.⁹

Klemen je zmeden, išče odgovore na svoja vprašanja, zlasti glede odnosa do deklet. Ostaja odprta domneva, ali je njegovo vedenje povezano z odsotnostjo očeta, vendar velja poudariti, da pisateljica v romanu tega nikjer ne sugerira.

Motiviki odsotnega očeta (zaradi smrti, ločitve ali razhoda z materjo takoj po spočetju) se v omenjenih treh romanih pridruži še motiv materinega novega partnerja, »kandidata« za očima glavne pripovedne osebe. Fant je a priori proti novi zvezi, saj je mater imel dolgo samo zase. V prvih dveh romanih se materin partner pokaže kot dober in po številnih peripetijah in izkazovanjih na različnih področjih ga fant tudi sprejme. V romanu *Avtobus ob treh* Uroš materinega partnerja sprva ne more sprejeti kot novega očeta. Išče prosto posteljo v sirotišnici, seveda metaforično, in se sramuje otroka, ki ga bosta mama in Miloš dobila. A nazadnje se nanj navadi, saj Miloš ni vsiljiv, izkaže pa se tudi kot dober kuhar. V *Iskalcu zvezde* Luke materi zabrusi, da je vendar »očetova žena«, toda ko mu Roger reši življenje in se izkaže kot sočutni sogovornik, ga sprejme tudi v družino. V romanu *Kar ne ubije* pa je Boris popolnoma negativen lik s sporno preteklostjo, zato ga Klemen uspešno eliminira, čeprav za ceno materine žalosti.

2.4 Oče, ki je od svojega sina odmaknjen, je izpostavljen v romanih *Pojdi z mano* Dušana Čatra, *Sonce med prsti* italijanskega pisatelja Gabrieleja Clime in *Simpl* francoske pisateljice Marie-Aude Murail. V prvih dveh romanih se ponuja primerjava med fantoma, ki sta kategorično označena za delinkventa, posredno tudi zaradi disfunkcionalnega očeta, v tretjem pa je v ospredju lik fanta, ki svojemu mentalno šibko razvitemu bratu nadomešča očeta, ki bi moral biti ljubeč in odgovoren, a se je sinovoma odpovedal na račun nove družine. Podobno tudi v *Soncu med prsti* osrednji lik skrbi za bolnega fanta s sočutno očetovsko skrbjo.

Pojdi z mano

Glavni protagonist Manc se skozi pripoved tretjeosebnega pripovedovalca tik pred koncem šolskega leta znajde pred izključitvijo, saj je po krivem obtožen kraje mobilnega telefona. Nikomur se ne more zaupati, zateči se ne more nikamor, še najmanj domov, kjer poležuje oče alkoholik.

Manc ima v svojem razsutem domu zaveznika samo v mlajšem bratu. Vendar ga obtožba kraje prisili, da odide s prijatelji na podeželje fotografirat neznano Slovenijo. Manc jih odpelje prav v kraje očetovega in svojega otroštva, torej tja, kjer se je ob očetu počutil še varnega in sprejetega, čeprav ob napornih kmečkih

⁹ Prav tam, str. 235.

opravilih. Toda pot jih povede v divjino in nazadnje v zelo nepredvidljive dogodke (prim. z romanoma *Preživetje* in *Saj bo bolje!*). Manca vseskozi spremlja stiska, kako bi doma razkril obtožbo, ki ga obremenjuje.

Ko končno najdejo pot v civilizacijo in iz gostilne pokličejo starše, se vsi starši razen Mančevih naglo odzovejo. Naslednji dan pa tudi Manca doma dobro sprejmejo:

... foter pa je nekaj časa šizil, potem pa, ko mu je Manc povedal, kje so bili in zakaj, da si je zaželel malo dedove domačije in kaj so vse videli in vse to, se je pomiril in bil konec koncev še ponosen na svoje poreklo. Bil je trezen. Tudi njega je skrbelo, to je treba reči. Celo pogovarjali so se.¹⁰

Fantu je sproščen pogovor prijeten, a obremenjuje ga še grožnja o izključitvi iz šole, o kateri si ne upa spregovoriti. K sreči mu ni treba, saj se krivica reši sama od sebe. In s tem tudi Mančeva odločitev, da bo postal boljši človek. Vsekakor boljši, kot je njegov oče, ki ostaja nespremenljivo disfunkcionalen in polzeč v brezno alkoholizma in apatije.

Sonce med prsti, Gabriele Clima

Šestnajstletnik Dario je dežurni krivec za vse, kar se v šoli zgodi narobe, *gnilo jabolko*, kot ga imenuje razredničarka. Zato ga je po njenem mnenju pred leti zapustil tudi oče, kar Dariu povzroča dodatno bolečino. Kazen je najstrožja doslej: spremljati bo moral Andyja, gibalno oviranega fanta z motnjami v duševnem razvoju. Dario se vdaja brezupno.

Če bi bil zdaj tu oči, bi mu pomagal odvzeti tole breme, kot je znal, ko je bil še majhen. Oči ni imel nobenih dvojnih meril; ali je bilo tako ali drugače, vmesne poti ni bilo. To je bilo res lepo. To je bilo res prav. Dal mu je čutiti, da je zmagovalec, močan, da zmore vse in da zanj ni ovir. Saj to mora dati oče svojemu otroku, mar ne? To mora dati, seveda.

Imenoval ga je Darij Veliki, njegov oče, kot perzijskega kralja. In smejal se je, ko mu je tako rekel, in s pestjo ga je nežno sunil v ramo, da mu je dal vedeti, kako močan je, ko stoji ob njem njegov oče. Toda očitno se Dario ni izkazal za dovolj Velikega. Sicer oči ne bi odšel stran. Pred devetimi leti.¹¹

Naloga ni preprosta, saj skupaj z Andyjem dobi tudi njegovo težavno spremljevalko. Tu in tam si prižge cigareto s hašišem. Nazadnje z Andyjem v invalidskem vozičku pobegne. Najprej v park, nato na vlak proti morju, kjer živi Dariov oče. Njuna odisejada je seveda nedovoljena, a se izkaže kot izjemna obojestranska rast. Dario se na Andyja naveže in zanj lepo skrbi, invalidni fant, ki je doslej komajda spregovoril kakšno besedo, pa postaja vse bolj odziven.

Za Daria je pot k očetju, ki ga je ohranjal v najboljšem spominu, boleča streznitev. Možakar, ki kadí pred svojim avtodomom ob zaboju piva in ga je Dario vprašal za pot do Vrtov, se izkaže za njegovega očeta. Živi s Floro z zelenimi lasmi, s katero se zakajata, in ne mara, da bi ga sin imenoval oče, temveč Nik.

¹⁰ Prav tam, 250.

¹¹ Gabriele Clima, *Sonce med prsti*, Celjska Mohorjeva družba 2018, str. 9-

Dariu je jasno: očeta, ki ga je ohranjal v spominu, ni več.

Samo ena misel ga je prežemala: moram stran, moram stran s tega mesta, daleč stran, zbežati, pobegniti stran.

Toda to je enkrat že naredil. In je prišel sem, v Vrtov. Kjer ni nobenih vil. Kjer ni nobenih ograj s pozlačenimi zvonci nad vrati. Kjer ni niti očeta. Tu je samo avtodom, ki se pretvarja, da je dom.¹²

Sodu izbije dno očetovo vprašanje, če ima sin »kakšen dim«. Takega očeta Dario ne potrebuje. Sooči se z morebitno kaznijo, ki mu preti zaradi pobega z Andyjem. A razplet je drugačen: Andyjevi starši Dariu priznajo, da je njihovega sina spremenil v samostojnejšega, odzivnejšega človeka. Dario zna skrbeti za druge, česar njegov oče ne zna.

Simpl

Prezgodaj odrasli, sedemnajstletni Kleber, maturant ugledne pariške gimnazije, skrbi za svojega starejšega brata z motnjami v duševnem razvoju in si na vse pretege prizadeva, da bi si našla primerno bivališče, kjer bi bila oba sprejeta, da bratu ne bi bilo treba v vzgojni zavod. Po materini smrti ostaneta fanta sama, oče pa se ponovno poroči. Klebru sta materina prošnja izpred šestih let, naj pazi na svojega brata, in njena obljuba, da bo od zgoraj pazila nanju, sveti.

Ko fanta najdeta svoj prostor pod soncem v študentskem stanovanju, v katerem so že trije fantje in eno dekle, jim Kleber pojasni, zakaj Simpl ni v domu:

Smo ga že dali v specializirano ustanovo, kaj pa misliš. Moj oče se ga je znebil, da se je lahko še enkrat poročil. Simpl je umsko zaostal, ampak v Malicroixu so iz njega naredili norca. Na nič več se ni odzival. Zato sem ga vzel ven. Očetu sem rekel, da bom sam poskrbel zanj. Nikoli ga ne bom peljal nazaj v Malicroix, nikoli. Če ga nočete več tukaj, potem nočete tudi mene. Prav, toliko slabše. Nadaljujte z bednimi študentskimi življenji, naj vas še naprej vzdržujejo vaši očki in mamice. In lepo se imejte.¹³

Mladi so sočutni in drug do drugega srčni. Neprimerno bolj od indiferentnega očeta, ki pošlje k sinovoma gospo iz socialnega varstva, ta pa Klebru utemelji smiselnost Simplovega bivanja v zavodu. Odhod Simpla v dom bi Klebru omogočil več časa za študij, vendar mlajšega brata zagrabi slaba vest.

Oče se pojavi pri sinovih po dveh mesecih, da Simpla odpelje v dom. Očetu je veliko do tega, da se prizadetega sina znebi, pa tudi do mlajšega, Klebra, ima zelo hladen odnos. Ko čez tri dni Kleber zaskrbljen pokliče očeta, kako je bil videti bratov prihod v dom, ga očetov odgovor zabolí:

»Kaj si pa mislil!« je živčno odgovoril gospod Maluri. »Saj so mi v Malicroixu vse razložili. Ni bil več navajen. Ponovno se mora navaditi. Če ti ne bi imel svojih muh, da ...«

»Kaj pa je delal?«

¹² Prav tam, str. 133.

¹³ Marie–Aude Murail, *Simpl*, Miš 2013, str. 76.

»Ma cirkus, saj ti pravim! Kričal je, tolkel, hotel je pobegniti. Več oseb ga je moralo držati.«
Kleber ni mogel več poslušati dalje.¹⁴

Brata res najde v žalostnem stanju, odpelje ga domov in sklene, da ga ne bo več peljal v dom. Toda oče ga brezčutno spravi nazaj. Simpl pobegne, a se vse na nek način srečno konča, saj so Kleber in njegovi novi prijatelji pripravljene skrbeti za Simpla.

Sklepamo lahko, da je prav zaradi pomanjkanja ljubezni sin nadomestil očetovo mesto v bratovem življenju ter odgovorno in ljubeče skrbel zanj, podobno, kot se je izkazal tudi Dario v *Soncu med prsti*.

3 Zaključek

V vseh obravnavanih romanih je vloga očeta opazna in nezanemarljiva. V *Avtobusu ob treh*, *Preživetju* in *Saj bo bolje!* je oče sinu življenjski sopotnik, v *Iskalcu zvezde* je sicer mrtev, a sinu ostaja trden zgled. V preostalih štirih romanih je oče odsoten, disfunkcionalen in neaktiven: alkoholik v *Pojdi z mano*, hipi v *Soncu med prsti* in indiferenten, na novo poročeni oče v *Simplu*. Najbolj oddaljen je v romanu *Kar ne ubija*, v katerem fizično sploh ni prisoten, a fant želi z njim navezati stik. Vsem obravnavanim romanom je skupno, da je lik očeta v sinovem življenju na poti iniciacije v svet odraslih motivno izrazit. Sin je iskalec očeta.

Viri

Tim Bowler, 2005: *Iskalec zvezde*. Prev. Anja Kokalj. Ljubljana: Grlica.

Gabriele Clima, 2018: *Sonce med prsti*. Prev. Mateja Gomboc. Celje: Celjska Mohorjeva družba.

Dušan Čater, 2008: *Pojdi z mano*. Novo mesto: Goga.

David Hill, 2005: *Saj bo bolje!* Prev. Marta Poljanšek. Dob pri Domžalah: Miš.

Igor Karlovšek, 2018: *Preživetje*. Dob pri Domžalah: Miš.

Nataša Konc Lorenzutti, 2016: *Avtobus ob treh*. Dob pri Domžalah: Miš založba.

Marie–Aude Murail, 2013: *Simpl*. Prevod: Mojca Medvedšek. Založba Miš.

Cvetka Sokolov, 2013: *Kar ne ubija*. Ljubljana: Mladinska knjiga.

¹⁴ Prav tam, str. 146.